

**Ева Бујвид – Курек
(Prof. dr hab. Ewa Bujwid – Kurek)¹**

*Институт за политичке науке и међународне односе,
Факултет за међународне и политичке студије,
Јагелонски универзитет у Кракову, Пољска*

**ДИРЕКТОР ЖИВОЈИН ЂУРИЋ (ЖИКА)
– НЕКА СЕЋАЊА И УСПОМЕНЕ**

*„Śpieszmy się kochać ludzi tak szybko odchodzą”
„Пожуримо волети људе, они тако брзо одлазе”
Jan Twardowski*

Врло добро се сећам дана када сам први пут упознала директора Института за политичке студије у Београду Живојина Ђурића – Жика. Њега сам упознала захваљујући професору Јовану Базићу коме сам веома захвална. То је било у новембру 2013. године, када сам дошла у Београд на међународни научни скуп „Србија и евроазијски геополитички простор”. Исти дан када сам дошла упознала сам директора у кафићу близу Института за политичке студије у Београду, који је тада био у улици Светозара Марковића. Мој први утисак, који ми се никада није променио током нашег познанства, био је: Жика је топао, симпатичан човек огромног срца! Он је прави директор посвећен свом послу.

Осим љубазног разговора, како то обично бива у оваким ситуацијама, дуго смо разговарали, уз шољицу кафе и воћног чаја, чији је Жика био обожавалац, о Институту и о могућностима успостављања наше сарадње. Тада сам била продекан за међународну сарадњу и науку Факултета за међународне и политичке студије Јагелонског универзитета у Кракову, па сам била врло заинтересована за успостављање сарадње између наших установа. Потписивање Споразума о сарадњи обављено је две године касније (2015) у Кракову. Важно је указати да су захваљујући Жики реализоване многобројне активности Института за политичке студије у сарадњи са бројним референтним академским установама у Европи и свету. У томе посебно видим досадашњу сарадњу која је успостављена са Факултетом за међународне и политичке студије Јагелонског универзитета у Кракову, Универзитета где радим, који је један од најстаријих у Европи.

¹ ewa.bujwid_kurek@interia.pl

У оквиру наше сарадње много пута сам се сусретала са Жиком, нарочито на међународним научним конференцијама у организацији Института за политичке студије у Београду, као што су, на пример: „Национални идентитет Срба и Албанаца на Косову и Метохији на почетку XXI века”, у Београду (2015); „Глобализација и глобализација”, у Косовској Митровици (2017), па сам Зборник радова са ове конференције и писала рецензије; „Конфликти у евроинтеграцијским процесима Србије” у Београду (2018), на коме сам изложила реферат под насловом „Православна црква као чинилац српске културе у процесу политичких трансформација – политиколошке рефлексије”; затим, међународни научни скуп на Међавнику (Србија) и у Андрић Граду у Вишеграду (Република Српска – Босна и Херцеговина), под насловом „Култура и идентитет” (2019) и тд.

На свим конференцијама где сам учествовала сваки пут је било приметно: Жика је показивао искрено интересовање за све учеснике. Сећам се Жикине пажње коју је показивао, не само о задовољству учесника на конференцији, већ и о питањима здравља. Током свечаних вечера које су пратиле ове конференције, увек је био одличан домаћин, обилазећи сваког уз чашу вина, иако није пио алкохол, бринући се да сви буду задовољни и да се лепо проведу.

Сећам се и када сам присуствовала лепом јубилеју Института за политичке студије у Београду – 50. година од оснивања Института, који био веома добро организован, а директор Жика је био јако узбуђен јер је ово био посебан догађај за њега. Радо се сећам и када је Жика био два пута у Кракову, као гост у оквиру сарадње Факултета за међународне и политичке студије Јагелонског универзитета у Кракову. Први пут је то била посета ради потписивања споразума о заједничкој сарадњи. Састанак са тадашњим деканом Факултета професором Богданом Шлахтом (*Bogdan Szlachta*), уз моје учешће, био је незабораван догађај. Било је импресивно када је Жика говорио о својим искуствима на функцији дугогодишњег директора. Много је говорио о Институту, изражавајући посебну бригу за своје сараднике, нарочито младе истраживаче. На занимљив начин је говорио, не само о својим, већ и о истраживачким и развојним плановима запослених научника у Институту. Том приликом је посебну пажњу посветио издавању научних часописа и био је нарочито поносан на часопис „*Српска политичка мисао*”, па је и мене позвао да будем члан Савета овог часописа, што сам са задовољством прихватила.

Други пут Жика је био у Кракову, такође у оквиру наше плодне и лепе заједничке сарадње, при чему је учествовао на докторском семинару који сам организовала. Семинару су присуствовали докторанти који су под мојим научним надзором припремали докторске дисертације, чије су теме биле балканска питања, укључујући и оне које се тичу постјугословенских

држава. Идеја овог семинара је била да сваки докторант укратко представи своју дисертацију, а за Жику је била молба да изнесе своје мишљење о свакој теми. Жика је кратко, али прецизно изнео своје мишљење поткрепљујући чињеницама сваки исказ. По мишљењу докторанта, то је за њих био стварно веома вредан сусрет, многе су Жикине сугестије узете у обзир, а неким од доктораната постале су инспирација за дубинско истраживање, а неки су садржаје својих дисертација редефинисали.

По мом мишљењу, Жика Ђурић је био изванредан човек, предивног понашања. Осим што је причао о Институту, на који је био веома поносан – што је разумљиво с обзиром на то да је био директор тридесетак година – волео је да се присећа и студентских дана. Никада нећу заборавити причу коју је Жика испричао много, много пута, а то је била једна урнебесно смешна прича из његових студентских дана. Присећао се да је тада становао у једној веома малој соби, где како се уђе у њу мора одмах да се ускочи право у кревет, па се смејао и говорио да је имао свакога у кревету ко му је дошао у посету. Ова прича је често била повод за шалу током различитих друштвених окупљања. Враћајући се у младост присетио се и како је почевши од рада на докторској дисертацији, његов ментор говорио да је крајње време да се скраси и да мора да се ожени. Када га је једном приликом ментор тако изгрдио, одмах је, истог дана, запросио будућу жену. У шали је говорио „био сам веома послушан и дисциплинован”. Много је волео своју породицу. Био је поносан на свог првог, а потом и другог унука, али сам стекла утисак да му је било врло тешко да се навикне да је деда, јер је мислио да му је још рано за то. Међутим, Жика је волео најчешће да се присећа свог завичаја – Неготина, где му је била породична кућа, где су живели његови родитељи. Радо се сећао своје вољене мајке, говорећи о њој, одавао је утисак малог дечака а не одраслог мушкарца, јер је било очигледно да је много волео своју мајку. Био је веома забринут за њено здравље и, колико је мени познато, био је веома дирнут њеном смрћу.

Сећање на Жику подсећа и мене, да је током путовања обилазио разне манастире и куповао много, много сувенира, пажљиво их бирајући за своје рођаке и пријатеље, што је било импресивно. Иако сам Жику познавала врло кратко, само девет година, сваки пут када смо се срели, осећала сам се као да смо се познавали одувек. Сећам се свог последњег разговора са Жиком. Било је то током мог боравка у Београду у октобру 2022. године, када сам била на путу за Врање, на научни скуп. Била сам веома тужна што нисам могла да се видим са Жиком због његове болести. У нашем телефонском разговору изговорио је само неколико реченица, па је прекинуо. Много ме је узнемирио његов сломљен глас и тугаљив тон. Тада сам помислила да то не може бити само обично нерасположење човека који је болестан, већ је то нешто врло

озбиљно. Нажалост, испоставило се да је то била смртоносна болест. Нисам знала да ускоро неће бити могуће чак ни обновити прекинут телефонски разговор и да ће то бити само сећање. Иако нисам имала задовољство да дуго познајем Жику, међутим чини ми се да сам га довољно упознала и да могу рећи да је био изванредан човек.

Сазнавши за Жикину смрт, оживела су ми сећања на необичног, можда помало ексцентричног, топлог, симпатичног и нежног пријатеља, такав ће ми остати у сећању Директор Живојин Ђурић, Жика.

Овој рефлексiji долази крај, колико је истине у речима које је изразио пољски песник Јан Твардовски:

*„Пожуримо волети људе, они тако брзо одлазе
иза њих остају ципеле и телефон глуви,
само оно, неважно као крава се вуче,
а значајно хитро, наједном искаче
наступа тишина онако прилично неподношљива
као чедност рођена једноставно из очаја
кад мислимо о некоме без кога смо остали”.*